

TUNCELİ

Sanayi Durum Raporu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü

76.1TUNCELİ İLİ SANAYİ YAPISI

Tunceli’de sanayi sektörü henüz gelişmemiş olmakla birlikte sadece Atatürk Mahallesinde Küçük Sanayi Sitesinde yaklaşık kırk dört (44) firmanın faaliyet gösterdiği, küçük sanayi sitesinde çeşitli meslek dallarına göre: doğrama imalatçısı 14, oto tamircisi 4, oto kaporta ve boyacısı 3, oto elektrikçiliği 3, demirci (sıcak-soğuk demirci) 11, kereste imalatçısı 1, nikelajcı 3, akü-plaka imalatçısı 2, torna tesviye 1, oto döşeme imalatçısı 1, oto lastik kaplaması 1 olmak üzere toplam 11 meslek grubunda oluşan bu iş yerlerinde 130 kişi istihdam edilmektedir.

İlçelerimizde küçük sanayi sitesi bulunmamaktadır. İlimiz merkezin de ise faaliyette bulunan bir tane küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. 1987 yılından beri 44 işyeri olarak faaliyete olan mevcut karma Küçük Sanayi Sitesi çevresinin konut alanı olarak imara açılması ile zamanla sitenin meskun mahal içerisinde kalmıştır. İş yerleri 80 ile 120m2 arasında değişmekte olup, rahat bir çalışma imkanı bulunmamaktadır. Bundan dolayı da faaliyette bulunan küçük sanayi sitesinin modern makinaların dar alanlara kurulması mümkün bulunmamaktadır. Bu da çalışanların iş yükünü daha da arttırmaktadır. Oysa ki, çağımıza uygun modern makine teçhizatın kullanılarak çalışması, zamandan kazanmasına ve hatasız ürünlerin imal edilmesi sağlanacaktır. Ayrıca, istihdamın artmasına neden olacaktır. Yukarıda sıralanan nedenlerden dolayı İlimizde 77 ortaklı küçük sanayi sitesi yapı kooperatifi kurulmuş bulunmaktadır.

Hemen yeni bir küçük sanayi sitesinin kurulmuş olup, yer seçim çalışmaları yapılarak Valiliğimizce İlimiz Merkez Aktuluk Mahallesinde mera vasfındaki arazi uygun görülmüş, arazinin vasıf değişimi yapılarak hazine adına tescil edilmiştir. Bu arazinin vasfı değiştirilip, yeni küçük sanayi sitesi yapılmak üzere şehir imar planına işlenmiştir. Kooperatif arsasının devri yapılması için Defterdarlık Milli Emlak Müdürlüğü’nün 12.04.2017 tarih ve 1796 sayılı yazısı ile Maliye Bakanlığında izin istenilmiş olup, ilgili bakanlıktan cevap beklenmektedir. Kooperatife kayıtlı üyeler tarafından arsa bedeli ödendikten sonra tapusu alınarak 2018 yılı yatırım programına alınması için çalışmalar hızla devam etmektedir.

İlimiz sanayisi yok denecek kadar az olduğundan, Türkiye sıralamasına göre son sıralarda yer almaktadır. Sanayinin gelişmemesi bölgede uzun yıllar süren terör faaliyetleri, nüfusun dışarıya sürekli göç vermesi özel sektörün İlimize gerekli yatırımların yapmaması, gibi başlıca nedenlerdendir. İlimizde Üniversite 2008 yılında kurulmuş olup, bünyesinde Ar-Ge Merkezleri bulunmamaktadır. İlimizdeki Ar-Ge merkezlerinin bulunmamasının başlıca nedenleri yukarıda sıralanmıştır.

Munzur Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi bünyesinde ildeki yatırımcı kuruluş ve girişimcilere teknik destek sağlanmaktadır. Birim bünyesinde proje ve finansal destek mekanizmaları, proje yazım desteği, girişimcilik eğitimleri, şirket kuruluş desteği, fikri haklar konusunda bilgilendirme ve başvuru süreçlerine destek ve ticarileşme konularında hizmet verilmektedir. İş kurma sürecinde olan yeni girişimcilere ön kuluçka merkezinde fiziki alan tahsisi ofis tarafından sunulan hizmetlerden bir diğeridir.

İlimiz sanayisinin gelişmesi için özel sektörün bölgeye gerekli yatırımların yapması devlet tarafından ekonomik desteklerin daha pozitif ayrıcalıklarla verilmesi Munzur Üniversitesi bünyesinde Ar-Ge merkezleri, bilim merkezleri üniversite araştırma merkezlerinin kurulması, kalifiye eleman sıkıntısının çekilmemesi için meslek liselerine gerekli önemin verilmesi gerekmektedir

Tunceli KOSGEB Müdürlüğü 2017 yılında yeni girişimci desteği, KOBİ gel tanıtım toplantısı, genel tanıtım toplantısı olmak üzere bir çok toplantı gerçekleştirerek sanayici, iş adamları ve paydaş kuruluşlarla KOSGEB Müdürlüğünde vizyon paylaşım toplantıları yapılmıştır.

Tunceli KOSGEB Müdürlüğünce genel girişimci desteği için 982.682,88.-TL, 1 firmaya KOBİ gel destek programında 247.000,00.-TL krediler kullanılmıştır. Sıfır faizli kredi desteği olarak 13.000.000,00.-TL bandında kredi hacmi il genelindeki kobilere kullanılmıştır. Kullanılan bu krediler İlimiz ekonomisine katkıları olmuştur.

2017 Yılında Ülkemizde istihdam seferberliği ilan edilmiştir. Sayın Valimiz/Belediye Başkan Vekili Tuncay Sonel'in yapmış olduğu başarılı çalışmalarından dolayı İlimizin istihdam sırasını 81.inci sıradan 4.üncü sıraya çekmiştir. İstihdam seferberliğinden dolayı 2017 yılında İlimizde toplam 1931 kişi istihdam edilmiştir. 2018 yılında 2500 kişi istihdam edilmesi hedeflenmektedir. İlimizdeki istihdamın artması nedeniyle, ildeki işsizlik oranı düşmüş, ilin ekonomisinde canlanma meydana gelmiştir. İlimizde özel sektör tarafından yapılan yatırımlardan dolayı ildeki göçün önüne geçilmiştir.

2017 yılında yatırımlar ağırlıklı olarak tekstil alanında yapılmıştır İlimizde sanayi sicil belgesini alan 78 işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerde toplam 1005 kişi istihdam edilmektedir.

Bu bölümdeki yer alan veriler Sanayi Sicil Sistemi'nden alınmıştır.

76.1.1. Tunceli İli Sanayisi Genel Değerlendirme

Tunceli ili Doğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Öncelikle bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %41,1'i Marmara , %20,4'ü İç Anadolu, %13,8'i Ege, %9,2'si Akdeniz, %8'i Karadeniz , %4,8'i Güneydoğu Anadolu, %2,7'si Doğu Anadolu Bölgesinde yer almaktadır.

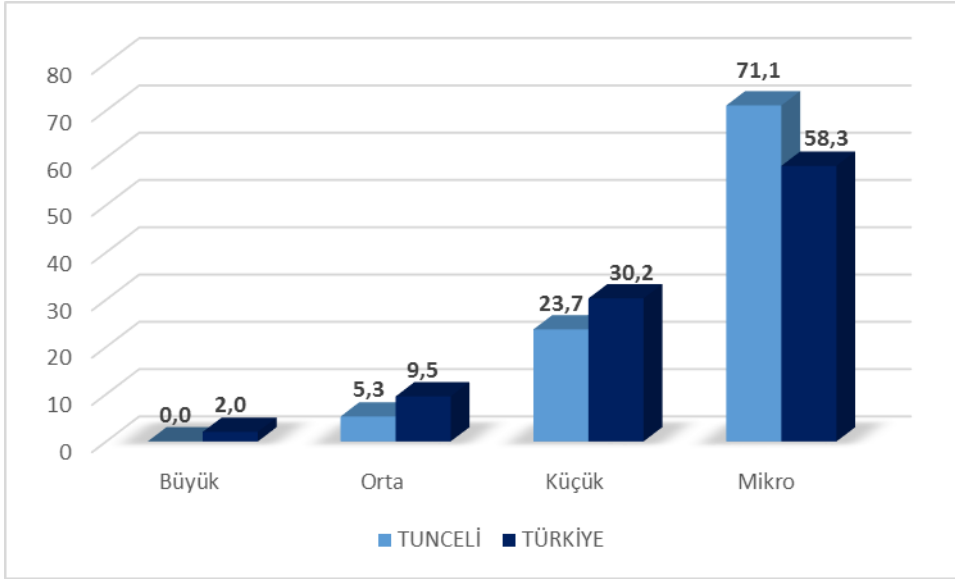
Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan iller işletme sayısına göre sıralandığında, Tunceli ili sanayi işletmesi sayısı bakımından %2,1'lik oran ile bölgede on ikinci sırada yer almaktadır.

Türkiye'de Sanayi İşletmelerinin Bölgelere Göre Dağılımı (%)

a. Ölçek Dağılımı

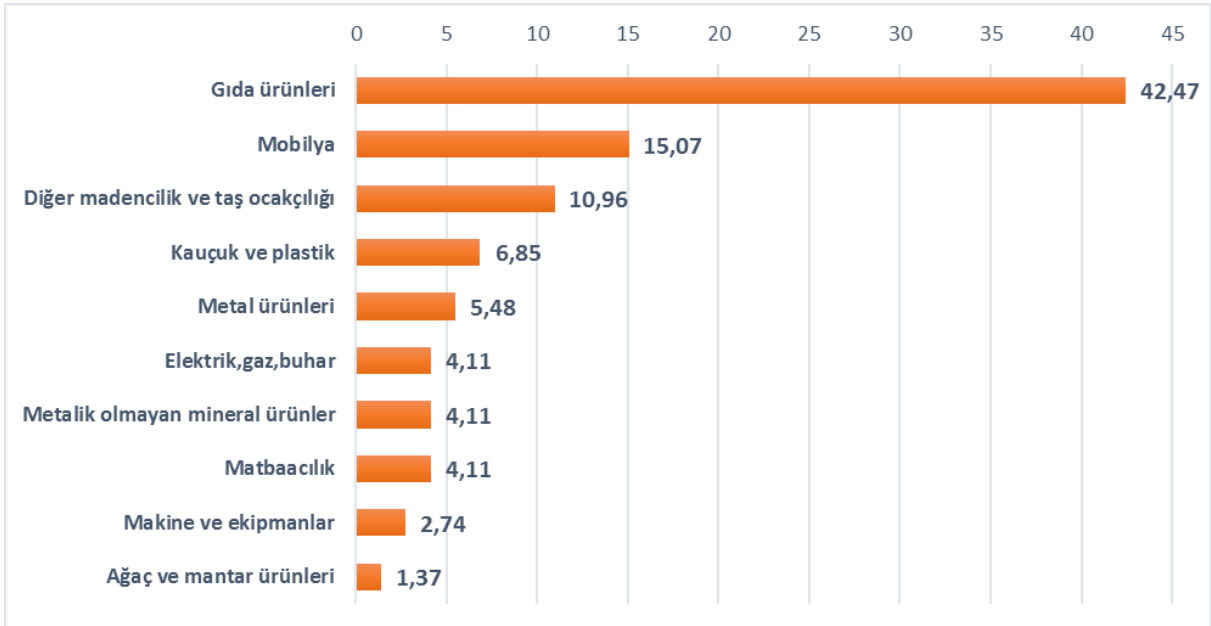
Tunceli ilinde bulunan sanayi işletmeler çalışan sayısına göre; %71,1 mikro, %23,7 küçük ve %5,3 oranında orta ölçekli işletmelerdir.

Tunceli İli Sanayisi Ölçek Dağılımı (%)

b. Sektörel Dağılım

Tunceli ilinde sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı incelendiğinde, ilk sırada %42,47 ile Gıda ürünleri, ikinci sırada %15,07 ile Mobilya ve üçüncü sırada ise %10,96 ile Diğer madencilik ve taş ocakçılığı sektörü yer almaktadır.

Tunceli İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (İlk 10 Sektör) (%)

c. Çalışan Sayısı

Tunceli İlinde sanayi sektöründe istihdamda %30,29 ile Gıda ürünleri sektörü, %28,27 ile Diğer madencilik ve taş ocakçılığı sektörü, %12,11 ile İçecek ürünleri sektörü ilk üç sırada yer almaktadır. Ayrıca, 2017 yılında Türkiye’de sanayi sektöründe toplam istihdamın % 0,02’si Tunceli ilinde gerçekleşmektedir.

Tunceli İlinde Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (İlk 10 sektör)

Sektör Adı	Çalışan Sayısı	İL Payı (%)	TR Payı (%)
Gıda ürünleri	255	30,29	12,43
Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	238	28,27	2,31
İçecek ürünleri	102	12,11	0,48
Elektrik,gaz,buhar	84	9,98	0,80
Metalik olmayan mineral ürünler	49	5,82	6,12
Mobilya	30	3,56	3,68
Makine ve ekipmanlar	24	2,85	6,72
Kauçuk ve plastik	23	2,73	6,14
Matbaacılık	16	1,90	0,96
Metal ürünleri	11	1,31	8,30
Genel Toplam	842	-	-

Tunceli İlinde Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletme aşağıda sıralanmıştır:

- Hgg İnşaat (Tunceli Şubesi)
- Munzur Tarım ve Sanayi Ürünleri Ticaret
- Limak Yatırım Enerji Üretim İşletme Hizmetleri ve İnşaat
- Şahin Kahraman - Beyaz Saray Yemek Fabrikası
- Dersim Beton İnşaat Nakliye Taahhüt Ticaret

76.2. TUNCELİ İLİNDE SANAYİ BÖLGELERİ

76.2.1. Organize Sanayi Bölgeleri

Tunceli ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmaktadır.

76.2.1.1. Altyapı İnşaatı Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Tunceli Organize Sanayi Bölgesi: (Sicil No:15)

- Proje doluluk oranı %42’dir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda ürünlerinin imalatı ve kauçuk-plastik ürünlerinin imalatı sanayidir.

76.2.2. Sanayi Siteleri

76.2.2.1 Tamamlanan Sanayi Siteleri

Tunceli İlinde 44 işyerilik 1 adet Sanayi Sitesi hizmete sunulmuştur.

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	TUNCELİ MERKEZ SS	44	44	0	100
TOPLAM		44	44	0	100

76.3 TUNCELİ İLİNDE YÜRÜTÜLEN TEKNOLOJİK DÖNÜŞÜM FAALİYETLERİ

Bakanlığımız tarafından sanayimizin teknoloji düzeyinin artırılmasına yönelik AR-Ge desteği, Tekno girişim Sermayesi Desteği, Teknolojik Ürün Yatırım Desteği, Teknolojik Ürün Deneyim Belgesi, San-Tez Projeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Teknolojik Ürün Tanıtım ve Destek Programına ilişkin birçok faaliyet yürütülmektedir.

Tunceli İli Faydalı Model, Marka, Patent ve Tasarım İstatistikleri

Faaliyet	2002-2016	2017	2017 Yılı TR Payı (%)	2002-2016 Dönemi TR Payı (%)
Faydalı Model Başvurusu	3	0	0,00%	0,01%
Marka Başvurusu	133	15	0,01%	0,01%
Patent Başvurusu	6	1	0,01%	0,01%
Tasarım Sayısı	3	1	0,00%	0,00%
Dosya Sayısı	1	1	0,01%	0,00%

76.4 TUNCELİ İLİNDE BAKANLIĞIMIZ İLGİLİ KURULUŞLARI TARAFINDAN SAĞLANAN DESTEKLER

Tunceli İli KOSGEB Destekleri

Sıra	Veri	2017 Yılı		İl Toplamı (2012-2017 Yılları Arası)	
1	Toplam Destek Tutarı (TL)*	1.179.683		2.593.702	
	Kredi Faiz Programları Gerçekleşme**	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılanan Faiz Tutarı (TL)	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılanan Faiz Tutarı (TL)
		13.695.000	1.138.811	13.695.000	1.138.811
2	Diğer Bilgiler	TEKMER / İŞBİRLİĞİ PROTOKOL BİLGİLERİ	-		
		İŞGEM BİLGİLERİ	-		
		KOSGEB TEMSİLCİLİKLERİ	-		
		LABORATUVAR HİZMETLERİ	-		
		UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM BİLGİLERİ	2017 yılında düzenlenen 18 adet Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri sonucunda 634 girişimci adayı Katılım Belgesi almaya hak kazanmıştır.		

* KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir.

** KOSGEB Kredi Faiz Destekleri Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir.

76.4.2 TÜBİTAK Tarafından Sağlanan Destekler

Tunceli iline akademik destekler kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 277.126 TL destek sağlandı.

Tunceli iline bilim insanı destekleri kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 213.103 TL destek sağlandı.

Tunceli ilinde bilim ve toplum faaliyetlerine 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 25.000 TL destek sağlandı.

76.5. TUNCELİ İLİ TİCARET YAPISI

Tunceli Ekonomisi Tarım ve hayvancılığa dayalı olup sanayileşme düzeyi çok düşüktür. Tunceli ilinde sanayi ve yatırım ortamını olumsuz etkileyen birçok faktör mevcuttur. Bu faktörün başında İlin coğrafi konumu ve gelişmiş olan illere uzaklığı ve anayolların üzerinde

olmaması gelmektedir.

Tunceli ekonomisinde ticaret; tarım, devlet hizmetleri, ulaştırma ve haberleşme sektörenden sonra gelmektedir.

Tunceli ilinden komşu ve komşu olmayan illere canlı hayvan, hayvansal ürünler ve tarım ürünleri satışı yapılmaktadır. Diğer illerden ise otomobil ve yedek parçaları, dayanıklı tüketim malları makine ve teçhizat manifatura, inşaat malzemeleri, mutfak gereçleri ve endüstriyel ürünlerle mevsimlik meyve sebze ve narenciye ürünleri alınmaktadır.

İlin Dış Ticareti

Sektör Bazında İhracat Verileri (2012-2017)

Sektör	İhracat (USD) 2012	Sektörün İl İhr.Payı (%) 2012	İhracat (USD) 2013	Sektörün İl İhr.Payı (%) 2013	İhracat (USD) 2014	Sektörün İl İhr.Payı (%) 2014	İhracat (USD) 2015	Sektörün İl İhr.Payı (%) 2015	İhracat (USD) 2016	Sektörün İl İhr.Payı (%) 2016	İhracat (USD) 2017	Sektörün İl İhr.Payı (%) 2017
İmalat sanayi	0	0	42.553	% 100	312.300	% 4,78	237.115	% 100	130.891	100	520,213	% 100
Madencilik ve taşocaklığı	0	0	0	0	15.666	% 95,22	0	0	0	0	0	0

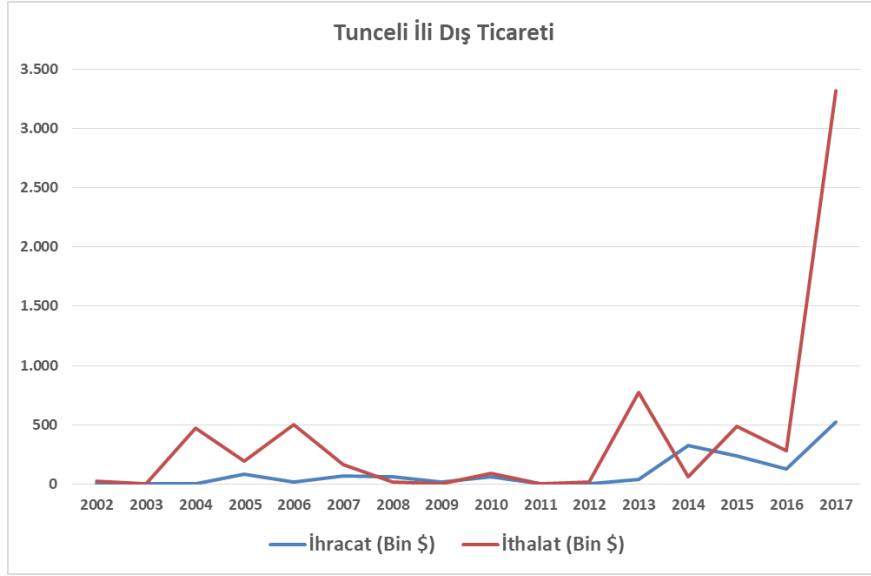
*Kaynak:TUIK

Sektör Bazında İthalat Verileri (2012-2017)

Sektör	İthalat (USD) 2012	Sektörün İl İth. Payı (%) 2012	İth. (USD) 2013	Sektörün İl İth. Payı (%) 2013	İth. (USD) 2014	Sektörün İl İth. Payı (%) 2014	İthalat (USD) 2015	Sektörün İl İth. Payı (%) 2015	İthalat (USD) 2016	Sektörün İl İth. Payı (%) 2016	İthalat (USD) 2017	Sektörün İl İth. Payı (%) 2017
İmalat sanayi	17.732	% 100	0	0	61.732	% 100	167.303	% 36	278.772	% 100	3.316.796	% 100
Tarım ve hayvancılık	0	0	770.650	% 100	0	0	318.650	% 64	0	0	0	0

*Kaynak:TUIK

Tunceli İli dış ticaretinin 2002-2017 seyri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Tunceli İlinin ilk 10 Ülke bazında dış ticareti aşağıdaki gibidir.

İhracat		İthalat	
Ülke	Paylar (%)	Ülke	Paylar (%)
Mali	36,1%	İtalya	91,1%
Almanya	33,8%	Birleşik Krallık	5,9%
Suriye	24,3%	Fransa	1,6%
İsviçre	2,8%	Japonya	0,6%
Avusturya	2,5%	Çin	0,5%
Fransa	0,5%	İsviçre	0,2%
		ABD	0,1%
		Tayvan	0,1%
		Almanya	0,1%
		Slovakya	0,03%

76.6 İL SANAYİSİNDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

76.6.1. Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda alanında talebi karşılamaya yönelik yatırımlar

- Bal üretim ve ambalajlama, Su şişeleme.
- Bakliyat eleme ve paketleme tesisi,
- Et ve et ürünleri işleme,
- Et kombinesi.

Tarım alanında talebi karşılamaya yönelik yatırımlar

- Bağcılık,
- Sebze ve meyve yetiştiriciliği (organik tarım), yem bitkileri üretimi,
- Sarımsak üretimi,
- Süt İnekçiliği tesisleri,
- Örtü altı tarım.

Madencilik alanında talebi karşılamaya yönelik yatırımlar

- Maden suyu üretimi alçı ve kireç üretimi,
- Kaplıcaların modernize edilerek sağlık turizmine açılması,
- Krom Madeni İşletmeciliği.

Turizm alanında talebi karşılamaya yönelik yatırımlar

- Kış Turizmine dair Yatırımlar. (Turizm yatırım/işletme belgeli oteller, butik oteller, tatil köyleri, özel konaklama tesisleri ve dağ/yayla evleri) Su Sporlarına dair yatırımlar,
- Doğa Turizmine dair Yatırımlar,

İlimiz Munzur Vadisinde bulunan Munzur Çayı Türkiye'nin ve dünyanın en iyi rafting parkurları arasında yer almaktadır. Rafting parkurunun uzunluğu 36 kilometrelik alanı uluslararası rafting parkuru olarak ilan edilmiştir. Bu nedenle dünyanın en önemli rafting parkurlarından biri olup, yakın zamanda uluslararası etkinlikler bu çayın üzerinde yapılacaktır. Munzur çayının uluslararası rafting parkuru ilan edilmesi ilimiz için önemli bir gelişmedir. 23-27 Nisan 2018 tarihlerinde Türkiye rafting Őampiyonası ilimizde yapılmış, yarışmaya yaklaşık 300 sporcu katılmış bulunmaktadır. Rafting sporlarının ilimizde yapılması ilimiz ekonomisi ve turizmine önemli katkıları olacaktır.

76.6.2. Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Maden suyu kaynakları sağlık turizmi açısından önemli bir potansiyel arz etmektedir.
- Zengin kültürel yapısı ve doğal güzellikleri ile önemli bir turizm potansiyeline sahiptir.
- Sosyal ve beşeri sermayeyi doğrudan etkileyen lise, yüksekokul veya fakülte mezunları oran itibari ile TRBİ'deki iller içinde birinci sıradadır.
- Sahip olduğu su kaynakları sayesinde alternatif spor ile spor ve turizmi birleştiren faaliyetler için önemli fırsatlar barındırmaktadır.
- Alternatif turizm türleri kapsamında değerlendirilebilecek rafting ve trekking gibi açık hava aktiviteleri ve kış turizmi (kayak) açısından bölgenin önde gelen illerinden biri durumundadır.
- Meyvecilik için ticari bir potansiyele sahiptir.
- Tunceli'nin Hozat İlçesinin batı kısmında yer alan düz alan, sulanabilir olması durumunda, yaklaşık 1400 m'lik rakımı ile meyvecilik ve yem bitkileri yetiştiriciliği açısından önemli sayılabilecek bir potansiyele sahiptir.
- Örtüaltı tarım açısından değerlendirilebilecek bir potansiyel sunmaktadır.
- Ceviz, dut, nohut ve fasulye gibi tarım ürünleri açısından azımsanmayacak bir potansiyel söz konusudur.

- Tunceli Ovacık Dağ Sarımsağı coğrafi işaret olabilecek önemli bir potansiyel taşımaktadır.
- Küçük baş hayvancılık temel ekonomik uğraşılardan biridir ve geleceğe dair ciddi bir potansiyel taşımaktadır.
- İlin potansiyel üstünlük alanlarından sayılabilecek bir diğer faaliyet ise arıcılıktır. Kovan başına bal verimliliği Türkiye ortalamasının üstüne çıkabilmektedir.
- Kanatlı hayvancılık faaliyeti.
- Önemli su kaynaklarına sahip Tunceli için su ürünleri yetiştiriciliği il ekonomisine ciddi katkılar sunabilecek bir alandır. Tunceli'de kafeslerde alabalık yetiştiriciliği için en uygun alan Keban Baraj Gölü'nün Çemişgezek havzasıdır. Ayrıca bu sektörde önemli bir ihtiyaç olan yavru alabalık üretimi için son derece temiz su kaynaklarına sahiptir. İlimiz Ovacık İlçesi Munzur Nehrinde dünyada nadiren bulunan kırmızı pullu alabalık bulunmaktadır.
- Temiz, kirletilmemiş toprakları sayesinde önemli bir organik tarım potansiyeli barındırmaktadır.
- Sahip olduğu bitki çeşitliliği ile yüksek tıbbi ve aromatik ürün potansiyeli söz konusudur.
- Tunceli, bitki çeşitliliği ve endemik türler açısından Avrupa'nın birçok ülkesinden daha zengin bir flora sahiptir.

İlimiz yöresel yemeklerinden şorbik çorbası coğrafi işaret alınarak Bakanlığımızın ilgili kuruluşu olan Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenmiştir.

- Dünyada yalnızca Tunceli'de yetişen Ovacık Dağ Sarımsağı coğrafi işaret alabilmesi için İlimiz Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne çalışmalar devam etmektedir. Ovacık Dağ Sarımsağı dışında Ulukale Dutu, Ovacık Fasulyesi, Pülümür Kara Kovan Balı, Şafak Tulum Peyniri coğrafi işaret alacak özelliklere sahiptir.
- Düşük ve orta teknoloji ve küçük ölçekli sanayinin gelişmesine müsaittir. Su, bal, pekmez gibi gıda paketlenme işletmeleri ile mobilya ve inşaat malzemeleri imalatı örnek gösterilebilir.
- Maden açısından zengin olmamakla birlikte ekonomik değeri olan birtakım minerallerin çıkartılması ve işlenmesi mümkündür.
- Yalnızca lisanssız elektrik üretimi için güneş enerjisinden faydalanma söz konusu olabilir.
- Rüzgâr ve jeotermal gibi diğer yenilenebilir enerji kaynakları açısından fakir olduğu söylenebilir.
- Yol, köprü, altyapı gibi birtakım kamusal yatırımlara fazlası ile ihtiyaç duyulan illerin başında gelmektedir.
- Erzincan Merkez ve/veya Ovacık-İliç üzerinden kuzey-güney bağlantısı karayolu açısından önemli bir potansiyel barındırmaktadır.

76.7 SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

İlimizde hayvancılık yeterli ilgiyi görmemektedir.

- İlimiz coğrafik yapısı ve bitki örtüsü bakımından küçük ve büyük baş hayvancılık yapmaya elverişli bir alandan oluşmaktadır.
- Hayvancılıkta kayıt dışılığın önüne geçilmelidir. Hayvan ıslahı gerçekleştirilerek yerli ırk hayvancılığın gerilemesinin önüne geçilmelidir. Mandacılık teşvik edilmelidir. Hayvan

popülasyonunun azalmasını önleyici tedbirler alınmalıdır.

İlimizde bulunan tarım arazilerinden yeteri kadar istifade edilememektedir.

İlimizin dezavantajları dikkate alınarak tarımsal alanda pozitif ayrımcılık yapılmalı düşük faiz oranlarında ve hibe olarak mali destekler sağlanmalıdır.

Tarım alanlarında sulama alt yapısının daha modern hale getirilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Tarım kredi ve kalkınma kooperatifleri kurulmalı Organik tarım yapılmalıdır organik tarım yapılması konusunda devlet tarım kredi ve kalkınma kooperatifleri üniversite iş birliği yapılmalı eğitimler verilmeli ve bu eğitimler il genelinde yaygınlaştırılmalıdır.

Getirisi yüksek yeni tarım ürünlerinin üretilmesi ile teknolojik seracılık planlanmalı ve desteklenmelidir.

Sertifikalı tohum üretimi ve kullanımı desteklenmelidir.

Soğuk hava depo sayısı ve kapasitelerinin artırılması ile gıda işleme sanayi geliştirilerek üreticinin ürünü daha iyi bir fiyata pazarlaması sağlanmalıdır.

İlimizde teknolojik düzeyi düşük ve sermaye yapısı zayıf sanayi işletmeleri bulunmakta bu nedenle rekabet gücü bulunmamaktadır.

KOBİ'lerin sermaye yapıları güçlendirilmeli ve kredi temini imkânları kolaylaştırılmalıdır.

Sanayisi son derece zayıf olduğu için yeterli devlet destek ve teşvikleri olmalıdır. Tunceli, hali hazırda devam eden teşvik uygulamasında bulunduğu 5. Cazibe Bölgeden 6. Cazibe Bölgeye nakledilmelidir. Özel sektörün çekindiği, bir şekilde girmek istemediği alanlara kamu öncülük etmelidir.

KOBİ'lere ulusal ve uluslararası belgelendirmeler sırasında gerekli olan maddi kaynağın sağlanması gerekmektedir. Belgelendirme konusunda yol gösterme amacıyla sivil toplum kuruluşları (Üniversite, odalar, dernekler, vakıflar, mesleki-sektörel kuruluşlar vb.) etkin bir şekilde görev almalıdır.

Öncelikli olarak sanayi alanlarında firmaların teknoloji düzeyi arttırılmalı ve sektör geneline yaygınlaştırılmalıdır.

Mevcut işletmelerin finansman, bilgi ve insan kaynaklarına ulaşmakta güçlük çekmektedir.

Bakanlığımız, TÜBİTAK, KOSGEB ve Fırat Kalkınma Ajansı vb. destekler konusunda sanayicinin bilinçlendirilmeli, bu destekler ilgili proje yazımı ve takibi için personel istihdamı sağlanmalıdır. Destek veren kurumlar ile birlikte Ticaret ve Sanayi Odası, Munzur Üniversitesi ile birlikte protokol yapıp ortak çalışmalar yapılmalıdır.

Yatırımcı ve girişimci ortamının iyileştirilmesi şarttır. Bunun için öncelikle huzur ortamının baki kılınması güvenlik kaygılarının giderilmesi ve ilin negatif imajının yenilenmesi gerekmektedir.

Yerel sermayenin sanayi yatırımlarına yönlendirilmesi konusunda gerekli teşvikler ilgili kurumlarca sağlanmalıdır.

□ İlin hammadde kaynaklarına uzak oluşu, yerel kaynakları değerlendirmeye dönük işletmeleri öne çıkarmaktadır. Yerel hammadde kaynaklarını işleyen işletmeler, en fazla katma değer oluşturacak ürün gruplarına yönelmeli ve ürünlerini de çeşitlendirmelidirler.

□ Kamu-Sanayi-Üniversite işbirliği artırılmalı; bu doğrultuda üniversite ayağı sağlamlaştırılmadığı. Diğer yandan, tamamen sanayiye yönelik insan kaynağı tedariki için meslek lisesi, çırak okulu vb. eğitim yatırımları gerçekleştirilmelidir.

İlimizin sanayi ve ticaret alanında ulaşım sorunları devam etmektedir.

□ Tunceli'nin karayolu bağlantısı (özellikle Erzincan ve Elazığ illerine) iyileştirilmeli; bunun için, Elazığ'ın Pertek üzerinden Tunceli il merkezine bağlantısı üzerinde bulunan Keban Baraj Gölünün köprü ile geçilmesi ve Karadeniz'e açılan en kısa mesafede olan Tunceli-Erzincan yolunun duble yola dönüştürülmesi şarttır. Bu yolun yapılması ve güvenliğin sağlanması durumunda güneyi kuzeye bağlayacak en kısa yol olacaktır. Diğer yandan, İlin batıya açılması için alternatif yollardan biri olan Ovacık-İliç karayolu hayata geçirilmelidir. Bir diğer önemli eksiklik ise ilin demiryolu bağlantısının olmamasıdır. Örneğin, Elazığ'dan Tunceli il merkezine ve oradan da Erzincan'a geçecek bir demiryolu düşünülebilir.

□ İlde daha gelişmiş bir sanayinin varlığı gelişmiş bir lojistik ağının varlığını şart koşmaktadır. Bu doğrultuda, il merkezinde ürün stok yerlerinin ve ambar firmalarının bulunması; zamanında ve daha ucuz mal nakliyatına olanak sağlayacaktır.

□ Üniversite-Sanayi işbirliğinin geliştirmesi için paneller, oturumlar, çalıştaylar düzenlenmelidir.

□ Kamu, özel sektör, üniversite ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi, ilin sorunlarının tartışıldığı çalıştayların yılda en az 3 defa düzenlenmesi sorunların daha net görülmesini netleştirecektir.

Aynı imalat ve üretim sektöründe faaliyet gösteren işletme sayıları yok denecek kadar az olması sebebiyle kümelenme sağlanamamaktadır.

□ Gelişmiş bir sanayinin bulunmaması nedeni ile belli sektörlerde kümelenme maalesef söz konusu değildir. OSB'de il için önde gelen (potansiyeli olan) bazı sektör ve/veya sektörlerin önünün açılması için gerekli planlamaların yapılması ve eylemlerin hayata geçmesi gerekmektedir.

İlimiz TRB1 Düzeyi iki bölgesinde yer almakta, aynı düzeyde yer alan iller içinde en dezavantajlı il konumundadır.

□ İlimize yapılacak yatırımları teşvik için yer, kira, sigorta bedeli, vergi stopajı ve enerji desteği gibi giderler devlet tarafından karşılanacak düzenlemeler yapılarak hayata geçirilmelidir.

Nitelikli işgücü ve kalifiye elaman yetersizliği

□ OSB'ler ve KKS'ler de nitelikli ara eleman yetiştirecek mesleki ve teknik okulların açılması sağlanmalıdır.

□ Nitelikli işgücü ve istihdam sorununa çözüm olarak; mesleki ve teknik eğitim, il ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılıp geliştirilerek iş gücü niteliğinin artırılmalıdır. Mesleki eğitim ve işveren entegrasyonu sağlanmalı; staj, uygulamalı eğitim, ortak uygulama merkezleri alanları ile istihdam garantili kursların sayısı artırılmalıdır.